

1.7.2024

MEDEDELING AAN DE LEDEN

Betreft: Beginselen voor immuniteitszaken

De Commissie juridische zaken,

- gezien de artikelen 7, 8 en 9 van Protocol nr. 7 betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie,
- gezien de artikelen 5, 6, 7, 8 en 9 van het Reglement,
- gezien de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna “Hof van Justitie” genoemd),

heeft overeenkomstig artikel 9, lid 13, van het Reglement de volgende beginselen vastgesteld:

Deel I – Algemene beginselen

1. De parlementaire immuniteit is een garantie voor de onafhankelijkheid van het Parlement als geheel en van zijn leden, en geen persoonlijk voorrecht van de leden.
2. De commissie is geen rechterlijke instantie.
3. De parlementaire immuniteit heeft tot doel het Parlement en zijn leden te beschermen tegen gerechtelijke procedures in verband met activiteiten die in de uitoefening van parlementaire taken zijn verricht en die niet van die taken kunnen worden gescheiden.
4. De autoriteiten in de lidstaten bepalen of het lid wiens immuniteit ter discussie staat al dan niet schuldig is en of het opportuun is om een gerechtelijke procedure in te leiden. De commissie behandelt dergelijke kwesties niet. De commissie beslist uitsluitend of er sprake is van een belemmering van de gerechtelijke procedure die voortkomt uit de

¹ Zoals gewijzigd op 30 mei 2023 en 19 september 2023.

noodzaak tot bescherming van de onafhankelijkheid van het Parlement.

5. Bij de behandeling van immuniteitszaken spreekt de commissie zich niet uit over de relatieve merites van de nationale rechtsstelsels en gerechtelijke systemen. Gestelde tekortkomingen in nationale gerechtelijke systemen kunnen geen rechtvaardiging vormen voor een besluit om de immuniteit van een lid niet op te heffen of te verdedigen.

Deel II – Procedure

Rapporteurschap

6. De commissie benoemt voor elke immuniteitszaak een rapporteur.
7. Daartoe wijst elke fractie één lid aan als vaste rapporteur voor immuniteitszaken, die als coördinator dient te fungeren, zodat immuniteitszaken gegarandeerd door ervaren leden worden behandeld. De fracties dragen er zorg voor dat zij uiterst integere leden als vaste rapporteur benoemen.
8. Het rapporteurschap voor immuniteitszaken wordt bij toerbeurt en op voet van gelijkheid aan de fracties toegewezen. De rapporteur mag evenwel geen lid van dezelfde fractie zijn en mag niet in dezelfde lidstaat verkozen zijn als het lid wiens immuniteit ter discussie staat.

Beheer van immuniteitszaken

9. De commissie en de rapporteur trachten elke immuniteitszaak zo spoedig mogelijk af te ronden, rekening houdend met de relatieve complexiteit ervan.
10. De behandeling van elke immuniteitszaak omvat een eerste presentatie door de rapporteur, een facultatieve hoorzitting, een gedachtewisseling en een stemming op basis van een door de rapporteur ingediend ontwerpverslag.

Spreektijd

11. Aangezien de commissie voor de behandeling van immuniteitszaken over beperkte tijd beschikt, stelt de voorzitter strenge regels vast voor de spreektijd in immuniteitszaken.
12. De rapporteur kan aan het begin en aan het einde van een debat over een immuniteitszaak kort het woord voeren – per zaak ongeveer vijf minuten.
13. De overige leden kunnen tijdens een gedachtewisseling kort, elk ongeveer twee minuten, het woord voeren. Tijdens een hoorzitting kunnen zij eveneens kort het woord voeren om vragen te stellen.

Hoorzittingen

14. Hoorzittingen zijn facultatief, d.w.z. een lid mag altijd afstand doen van zijn of haar recht op een hoorzitting. Voorts geeft de rapporteur het lid wiens immuniteit ter discussie staat in overweging dat een hoorzitting in een eenvoudige of onbetwiste zaak niet zinvol is.

15. Het lid wiens immuniteit ter discussie staat, heeft het recht in zijn of haar eigen taal te worden gehoord, mits dit een officiële taal van de Europese Unie is.
16. Indien er een hoorzitting wordt gehouden, nodigt de commissie het lid wiens immuniteit ter discussie staat uit om te worden gehoord op de eerstvolgende commissievergadering. Er wordt geen rekening gehouden met de verplichtingen en voorkeuren van andere leden dan die van het lid wiens immuniteit ter discussie staat, en van de rapporteur. Indien het lid wiens immuniteit ter discussie staat niet binnen een redelijke termijn kan worden gehoord, bijvoorbeeld om ernstige medische redenen, dient de procedure zonder een dergelijke hoorzitting te worden voortgezet.
17. Indien het lid wiens immuniteit ter discussie staat, niet in staat is de hoorzitting fysiek bij te wonen op grond van vrijheidsbeneming wegens aanhouding of gevangenschap, voor een deel of voor de gehele duur van het mandaat, en dit lid heeft aangegeven zijn of haar recht om te worden gehoord uit te willen oefenen, vindt de hoorzitting plaats door middel van deelname op afstand via een beveiligd platform dat door het Europees Parlement ter beschikking wordt gesteld. Er worden passende maatregelen genomen om de vertrouwelijkheid van de procedures en het vertrouwelijke karakter van de hoorzitting te waarborgen; hierbij zijn alle bepalingen inzake hoorzittingen met fysieke aanwezigheid van *overeenkomstige toepassing*. In voorkomend geval worden met de bevoegde autoriteiten van de lidstaten ad-hocregelingen voor een dergelijke hoorzitting getroffen.
18. Artikel 9, lid 6, derde, vierde en vijfde alinea, is van toepassing op uitnodigingen voor hoorzittingen.
19. In elke zaak vindt maximaal één hoorzitting plaats. In uitzonderlijk complexe zaken kan de rapporteur de commissie evenwel voorstellen om een tweede hoorzitting te houden. Over een dergelijk voorstel wordt in de commissie gestemd.
20. Het lid wiens immuniteit ter discussie staat of het lid dat hem of haar vertegenwoordigt, mag enkel tijdens de facultatieve hoorzitting het woord voeren. Hij of zij kan een inleidende verklaring van maximaal ongeveer vijftien minuten afleggen, waarna hij of zij de vragen van andere leden kort beantwoordt.
21. Het lid wiens immuniteit ter discussie staat, mag alleen worden vertegenwoordigd door een ander zittend lid van het Europees Parlement, dat echter geen lid of plaatsvervangend lid mag zijn van de Commissie juridische zaken. In dat geval vindt de hoorzitting uitsluitend met fysieke aanwezigheid plaats.
22. Voor de hoorzitting kan het lid wiens immuniteit ter discussie staat zich doen vergezellen door één advocaat of juridisch adviseur. De advocaat of juridisch adviseur is niet gerechtigd het woord te voeren, maar kan het lid wiens immuniteit ter discussie staat tijdens de hoorzitting bijstaan. De reiskosten van de advocaat of juridisch adviseur worden niet vergoed door het Europees Parlement.

Bewijsstukken

23. Op gezag van de rapporteur laat het secretariaat de documenten die van belang zijn voor het besluit van de commissie, vertalen in de werktalen van de commissie. In de meeste gevallen betreft dit slechts het formele verzoek tot opheffing of verdediging,

vergezeld van de inbeschuldigingstelling of het verzoekschrift.

24. Het lid wiens immuniteit ter discussie staat, kan naast de reeds door de nationale autoriteiten ingediende documenten aanvullende stukken met betrekking tot zijn of haar zaak overleggen.
25. Alle documenten die voor het besluit van de commissie niet relevant worden geacht, worden niet vertaald.
26. De uiteindelijke beslissing over het al dan niet vertalen van een bepaald document wordt door de rapporteur genomen. Bij deze beslissing houdt hij of zij rekening met de kosten die ontstaan bij vertaling in de werktalen van de commissie.

Deel III – Vertrouwelijkheid

27. Bij de behandeling van immuniteitszaken maakt de commissie automatisch toepassing van de in artikel 227 neergelegde vertrouwelijkheidsprocedure.

Toegang tot de vergaderzaal

28. Immuniteitszaken worden altijd met gesloten deuren behandeld. Het secretariaat draagt er, met ondersteuning van de bodes, zorg voor dat uitsluitend de volgende personen in de vergaderzaal aanwezig zijn:
 - a) de leden en plaatsvervangende leden van de Commissie juridische zaken;
 - b) in geval van een hoorzitting, het lid wiens immuniteit ter discussie staat of, indien hij of zij is verhinderd, het lid dat hem of haar vertegenwoordigt, en, indien van toepassing, de advocaat of juridisch adviseur van het lid wiens immuniteit ter discussie staat alsmede elk ander lid van het Europees Parlement, in elke zaak slechts voor de duur van de hoorzitting;
 - b bis) (nieuw) in geval van een stemming, de in artikel 216, lid 7, bedoelde plaatsvervaarders die schriftelijk door een gewoon lid van de commissie rechtsgeldig zijn aangewezen en waarvan de voorzitter vóór het begin van de commissievergadering schriftelijk in kennis is gesteld, en wel uitsluitend voor de duur van de stemming; de voorzitter kan bij wijze van uitzondering toestaan dat de plaatsvervanger als bedoeld in artikel 216, lid 7, aanwezig is bij de behandeling van het in de ontwerpagenda opgenomen ontwerpverslag, onmiddellijk voorafgaand aan de stemming; in dat geval neemt de plaatsvervanger als bedoeld in artikel 216, lid 7, niet deel aan de discussie en mogen hem of haar geen stukken betreffende de zaak worden toegezonden;
 - c) de medewerkers van het secretariaat van de Commissie juridische zaken en andere medewerkers van het secretariaat-generaal van het Europees Parlement, wier werkzaamheden hun aanwezigheid strikt noodzakelijk maken voor het goede verloop van de vergadering;
 - d) personeelsleden van de fracties en het secretariaat van de niet-fractiegebonden leden die gewoonlijk de werkzaamheden van de Commissie juridische zaken volgen, wier werkzaamheden hun aanwezigheid strikt noodzakelijk maken en wier namen

schriftelijk zijn meegedeeld aan het secretariaat van de Commissie juridische zaken;

e) één geaccrediteerde parlementaire medewerker van de voorzitter en de vaste rapporteurs voor immuniteiten, wier werkzaamheden hun aanwezigheid strikt noodzakelijk maken en wier namen schriftelijk zijn meegedeeld aan het secretariaat van de Commissie juridische zaken.

In het kader van punt 28, c) tot en met e), worden stagiairs niet beschouwd als personeel of geaccrediteerde parlementaire medewerkers en krijgen zij geen toegang.

29. Andere personen wordt de toegang ontzegd. Deze toegangsbeperking geldt in het bijzonder voor medewerkers van het lid wiens immuniteit ter discussie staat. De voorzitter kan in uitzonderlijke omstandigheden toestaan dat in individuele gevallen van deze regel wordt afgeweken.
30. Tijdens de behandeling van een immuniteitszaak maken de aanwezigen geen beeld- of geluidsopnames. De inhoud van de debatten wordt niet in de notulen opgenomen. Eventueel genomen besluiten worden wel vermeld.

Toegang tot documenten

31. Voorafgaand aan elke vergadering waarop een bepaalde immuniteitszaak zal worden behandeld, stuurt het secretariaat met het oog op behandeling in de commissie vertaalde documenten rond in de vorm van een mededeling aan de leden. De mededeling aan de leden wordt uitsluitend rondgestuurd aan de voorzitter (bij vervanging van de voorzitter van de vergadering, wordt de mededeling aan de leden ook toegezonden aan de vicevoorzitter die de vergadering voorzit), de vaste rapporteurs voor immuniteitszaken, één personeelslid van de fracties voor elke fractie en één lid van het secretariaat van de niet-fractiegebonden leden dat de immuniteitszaken volgt, twee leden van de Juridische Dienst die immuniteitszaken behandelen en leden van het secretariaat van de Commissie juridische zaken die immuniteitszaken behandelen. Hetzelfde geldt voor alle verdere mededelingen aan de leden die in verband met een bepaalde immuniteitszaak kunnen worden gedaan. De mededeling aan de leden wordt aan niemand anders rondgestuurd. Het rondsturen gebeurt via een met een wachtwoord beveiligde e-mail.
- 31 bis. (nieuw) De fracties en het secretariaat van de niet-fractiegebonden leden stellen het commissiesecretariaat in kennis van de naam van de politiek adviseur die/het lid van het secretariaat van de niet-fractiegebonden leden dat verantwoordelijk is voor immuniteitszaken, en met name voor elke afzonderlijke immuniteitszaak. De Juridische Dienst deelt aan het commissiesecretariaat de namen mee van zijn twee leden die zich bezighouden met immuniteitszaken en de mededeling aan de leden zullen ontvangen.
- 31 ter. (nieuw) Een **informatieve nota voor de leden** wordt rondgestuurd aan alle leden of plaatsvervangende leden van de Commissie juridische zaken, aan de fractiemedewerkers en aan het secretariaat van de niet-fractiegebonden leden die de werkzaamheden van de Commissie juridische zaken gewoonlijk volgen, alsook aan alle andere relevante personeelsleden van het secretariaat-generaal van het Europees Parlement. De informatieve nota moet de volgende gegevens bevatten:

a) in geval van verzoeken tot opheffing van de immuniteit: de bevoegde autoriteit van de lidstaat of het EOM die om opheffing van de immuniteit verzoekt (artikel 9, lid 1), de autoriteit die bevoegd is om het verzoek door te zenden aan het EP of het EOM (artikel 9, lid 12), alsmede de beschuldigingen ten laste van het lid wiens immuniteit ter discussie staat;

b) in geval van verzoeken tot verdediging van de immuniteit: de naam van het betrokken lid of voormalig lid en de indiener van het verzoek (artikel 9, leden 1 en 2) en de samenvatting van de inhoud van het verzoek.

32. De leden of plaatsvervangende leden van de Commissie juridische zaken en het lid wiens immuniteit ter discussie staat, kunnen het volledige dossier persoonlijk raadplegen op het secretariaat te Brussel, uitsluitend op afspraak. Het mag niet worden uitgeleend en er mogen geen kopieën, in welke vorm dan ook, worden gemaakt. Niemand anders mag toegang krijgen tot het dossier, tenzij die persoon het lid is dat de vertegenwoordiger is van het lid wiens immuniteit ter discussie staat of de advocaat of juridisch adviseur van het lid wiens immuniteit ter discussie staat. In de laatste twee gevallen is het de voorzitter die een beslissing neemt over de raadpleging van het dossier.

Met het oog op de raadpleging van het dossier wordt in de gebouwen van het secretariaat in Brussel een leeszaal ingericht die uitsluitend op afspraak beschikbaar is van 9.00 tot 18.00 uur van maandag tot en met donderdag, en van 9.00 tot 14.00 uur op vrijdag, vanaf de 5e werkdag vóór de datum van de commissievergadering waar een bepaalde immuniteitszaak op de agenda van de commissie staat, tot de dag nadat de commissie een ontwerpverslag in die immuniteitszaak heeft goedgekeurd.

Eerbiediging van het vertrouwelijke karakter van de procedure

33. Het vertrouwelijke karakter van de immuniteitsprocedure moet worden geëerbiedigd. In het bijzonder moet alles in het werk worden gesteld om uiterste discretie te betrachten bij immuniteitshoorzittingen. De desbetreffende bepalingen in artikel 227 van het Reglement en de desbetreffende tuchtrechtelijke voorschriften van het ambtenarenstatuut zijn van toepassing.

Deel IV – Besluiten in immuniteitszaken

Ontwerpverslag en stemming

34. De rapporteur stelt, zodra de voortgang van de procedure dit toelaat, een ontwerpverslag op ter behandeling in de commissie. In dit verband dient de rapporteur in aanmerking te nemen dat vertaling en reflectie voorafgaand aan de stemming tijd vereisen.
35. De commissie gaat vervolgens bij de eerste gelegenheid over tot stemming, d.w.z. zo spoedig mogelijk, rekening houdend met de omstandigheden van de zaak, na de gedachtewisseling en/of eventuele hoorzitting.
36. Gezien het specifieke karakter van immuniteitsprocedures hanteert de commissie de regel dat er geen amendementen worden ingediend op een ontwerpverslag. Er kan

slechts vóór of tegen het in het ontwerpverslag opgenomen voorstel worden gestemd.

37. Uitsluitend de leden of plaatsvervangende leden van de Commissie juridische zaken nemen deel aan de stemming. Plaatsvervangers als bedoeld in artikel 216, lid 7, moeten schriftelijk door een vast commissielid worden benoemd en hun namen moeten vóór de vergadering aan de voorzitter worden meegedeeld.
38. Indien een meerderheid van de leden tegen het in het ontwerpverslag opgenomen voorstel stemt, wordt het tegenovergestelde besluit geacht te zijn goedgekeurd. Het definitieve verslag wordt onder gezag van de voorzitter dienovereenkomstig geherformuleerd.
39. Goedgekeurde verslagen worden altijd op de agenda van de volgende plenaire vergadering geplaatst.

Opheffing van de immuniteit

40. Verzoeken tot opheffing van de immuniteit worden ingediend op grond van artikel 9 van het Protocol. Indien vervolging plaatsvindt in de lidstaat van verkiezing wordt het recht van deze lidstaat toegepast als was het lid wiens immuniteit ter discussie staat lid van het nationale parlement. In geval van vervolging in een andere lidstaat, genieten de leden vrijstelling van aanhouding en gerechtelijke vervolging in welke vorm ook. Indien vervolging wordt ingesteld in de lidstaat van verkiezing, is het dus een kwestie van nationaal recht of een verzoek tot opheffing van de immuniteit al dan niet vereist is.
41. De commissie heft de immuniteit van een lid niet op wanneer de opsporing, de aanhouding of de vervolging betrekking hebben op de mening of de stem die het lid in de uitoefening van zijn ambt heeft uitgebracht, zoals bepaald in artikel 8 van het Protocol, aangezien een verzoek tot opheffing in een dergelijk geval niet-ontvankelijk is.
42. Een lid wordt geacht een mening in uitoefening van zijn ambt te uiten indien deze mening binnen de gebouwen van het Europees Parlement zelf wordt geuit. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie kan een mening ook worden beschouwd als zijnde geuit in de uitoefening van het ambt van lid indien sprake was van een buiten het Parlement geuite subjectieve beoordeling die rechtstreeks en duidelijk verband hield met zijn of haar taken als lid van het Europees Parlement. Om te kunnen vaststellen of een dergelijk rechtstreeks en duidelijk verband bestaat, moet rekening worden gehouden met de aard en inhoud van de subjectieve beoordeling in kwestie.
43. Indien de vervolging in kwestie geen betrekking heeft op een mening of een stem die een lid in uitoefening van zijn ambt heeft uitgebracht, dient de immuniteit te worden opgeheven, tenzij blijkt dat met de vervolging wordt beoogd schade toe te brengen aan de politieke activiteit van een lid en dus aan de onafhankelijkheid van het Parlement (*fumus persecutionis*).
44. Wanneer een verzoek tot opheffing van de immuniteit is ontvangen, maar blijkt dat het lid op wie het verzoek betrekking heeft, in het specifieke geval geen enkele immuniteit geniet, dient het verzoek als niet-ontvankelijk te worden beschouwd. De commissie

brengt geen verslag uit, maar doet de Voorzitter een brief toekomen met de aanbeveling het verzoek niet-ontvankelijk te verklaren. De commissie stemt over de brief. Indien de Voorzitter instemt met de opvatting van de commissie, deelt hij of zij dit ter plenaire vergadering mee en wordt de zaak zonder verder optreden van de commissie gesloten.

Verdediging van voorrechten en immuniteiten

45. Een verzoek tot verdediging van de immuniteit van een lid of voormalig lid moet betrekking hebben op een inbreuk op de op grond van de artikelen 7, 8 en 9 van het Protocol verleende voorrechten of immuniteiten. Een dergelijk verzoek moet derhalve betrekking hebben op:
 - a) een bestuursrechtelijke of andere beperking van de bewegingsvrijheid van een lid dat van of naar een plaats van bijeenkomst van het Europees Parlement reist;
 - b) een niet-toekenning van passende faciliteiten op het gebied van douane- en deviezencontrole;
 - c) een opsporing, aanhouding of vervolging die betrekking heeft op de mening of de stem die het lid in de uitoefening van zijn ambt heeft uitgebracht; of
 - d) een verzuim van de autoriteiten van een lidstaat om overeenkomstig artikel 9 van het Protocol een verzoek tot opheffing van de immuniteit in te dienen terwijl zij daartoe verplicht waren.
46. Behoudens uitzonderlijke gevallen kan een verzoek tot verdediging van voorrechten en immuniteiten niet worden ingewilligd, tenzij het betrekking heeft op de mening of de stem die het lid in de uitoefening van zijn ambt heeft uitgebracht, of wanneer nationale autoriteiten hebben verzuimd om een verzoek tot opheffing van de immuniteit in te dienen terwijl zij daartoe verplicht waren.
47. Een lid wordt geacht een mening in uitoefening van zijn ambt te uiten indien deze mening binnen de gebouwen van het Europees Parlement zelf wordt geuit. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie kan een mening ook worden beschouwd als zijnde geuit in de uitoefening van het ambt van lid indien sprake was van een buiten het Parlement geuite subjectieve beoordeling die rechtstreeks en duidelijk verband hield met zijn of haar taken als lid van het Europees Parlement. Om te kunnen vaststellen of een dergelijk rechtstreeks en duidelijk verband bestaat, moet rekening worden gehouden met de aard en inhoud van de subjectieve beoordeling in kwestie.
48. Overeenkomstig de rechtspraak van het Hof van Justitie heeft een besluit tot verdediging van de immuniteit van een lid geen bindende juridische werking voor nationale wetshandhavingsinstanties of gerechtelijke instanties. Dergelijke instanties zijn echter verplicht de rechtsvervolging op te schorten en kennis te nemen van een dergelijk besluit.
49. Een verzoek tot verdediging van voorrechten en immuniteiten is niet ontvankelijk indien met betrekking tot dezelfde feiten reeds een verzoek tot opheffing van de immuniteit is ingediend of daarover reeds is beslist. Een verzoek tot verdediging dat in behandeling is wordt gesloten indien er met betrekking tot dezelfde feiten een verzoek tot opheffing van de immuniteit wordt ingediend.
50. Daarnaast is een verzoek tot verdediging van voorrechten en immuniteiten niet

ontvankelijk indien reeds een verzoek tot verdediging van de immuniteit is ingediend of indien reeds is beslist over een dergelijk verzoek. De enige uitzondering betreft een verzoek tot heroverweging van een dergelijk besluit dat wordt ingediend met nieuw substantieel bewijsmateriaal waaruit een inbreuk op door het protocol verleende voorrechten of immuniteiten blijkt.²

51. Indien de commissie oordeelt dat een verzoek op grond van bovenstaande punten niet-ontvankelijk is, brengt zij geen verslag uit, maar doet zij de Voorzitter een brief toekomen met de aanbeveling het verzoek niet-ontvankelijk te verklaren. De commissie stemt over de brief. Indien de Voorzitter instemt met de opvatting van de commissie, deelt hij of zij dit ter plenaire vergadering mee en wordt de zaak zonder verder optreden van de commissie gesloten.
52. Indien de commissie echter oordeelt dat een verzoek tot heroverweging ontvankelijk is en dat dit verzoek vergezeld gaat van nieuw substantieel bewijsmateriaal, stelt zij de Voorzitter hiervan op de hoogte en behandelt zij het verzoek volgens dezelfde procedure die zij zou volgen in een nieuwe zaak.

Deel V – Conclusie

53. Deze mededeling aan de leden dient ter vervanging van alle eerdere mededelingen en eventuele andere documenten van de Commissie juridische zaken met betrekking tot haar praktijken en werkwijzen op het gebied van immuniteiten.

Vastgesteld op 6 november 2019.

² PB C 310/261.